

O SEKTORU POLJOPRIVREDE, VODOPRIVREDE, RIBARSTVA, PREHRAMBENE I DUVANSKE INDUSTRIJE

RASPOLOŽIVI RESURSI

Proizvodnja hrane je strateški interes Republike Srpske.

Za proizvodnju hrane postoje značajne komparativne prednosti koje se ogledaju u raspoloživom poljoprivrednom zemljištu, različitosti geografskih i klimatskih reona, vodni resursi, geotermalne vode i dr.

Poljoprivrednom proizvodnjom i uslugama u poljoprivredi bavi se oko 450 privrednih društava i poljoprivrednih zadruga te veliki broj samostalnih proizvodnih radnji u kojima je zaposleno oko 3.500 radnika. U pogledu doprinosa stvaranju DBP, poljoprivreda ima najveće učešće od svih proizvodnih sektora, a koje se u zadnjem petogodišnjem period kreće između 10% i 12%.

Najzastupljenije grane u sektoru poljoprivrede su: ratarstvo, stočarstvo, voćarstvo, povrtlarstvo, pčelarstvo, ribarstvo, vinogradarstvo i ljekovito i aromatično bilje.

Preradom poljoprivrednih proizvoda bavi se oko 450 privrednih subjekata, u kojima je zaposleno oko 8.000 radnika, a najzastupljenije grane su: mlinsko-pekarska industrija, proizvodnja mesa i mesnih prerađevina, prerada voća, povrća i ljekovitog bilja, proizvodnja mlijeka i mlječnih prerađevina, proizvodnja vina, mineralne vode, žestokih alkoholnih pića, sokova i piva, konditorska industrija, proizvodnja tjestenina i proizvodnja pčelinjih proizvoda.

Raspoloživi resursi, postojanje tradicije u proizvodnji, te sve veći broj firmi koje posjeduju sistem kvaliteta (HACCP i dr.), omogućili su da se hrana proizvedena u Republici Srpskoj u sve većim količinama prodaje u zemljama EU, SAD, Kanadi, Ruskoj Federaciji i Australiji.

Koristeći komparativne prednosti, razvoj u proizvodnji hrane usmjeren je u sve većoj mjeri na proizvodnju organske hrane i stvaranje brendova zasnovanih na tradiciji u proizvodnji i geografskom porijeklu proizvoda (proizvodnja i prerada povrća i voća, vinogradarstvo i vinarstvo, pčelinji proizvodi, mljekarska industrija, ljekovito i aromatično bilje i dr.).

PREDNOSTI RAZVOJA

- raspoloživost poljoprivrednih površina, prema kojima Republika Srpska spada u sami vrh evropskih zemalja (0,70 ha po stanovniku),
- različitost geografskih i klimatskih reona: ravničarski, brdski, brdsko planinski, planinski i mediteranski,
- postojanje geotermalnih voda na preko 50% poljoprivrednih površina,
- nizak nivo zagađenosti zemljišta i voda, kao preduslov za efikasnu proizvodnju zdravstveno sigurne hrane,
- raspoložive slivne površine, akumulacija slivova, planinski karakter i nizak stepen zagađenosti rijeka, omogućavaju brz razvoj proizvodnje kvalitetne i ekološki zdrave konzumne ribe i riblje mlađi,
- blizina i raspoloživost kvalitetnih sirovina domaćeg porijekla za prehrambenu industriju i
- postojanje sve većeg broja firmi s uvednim sistemima kvaliteta: ISO 9001:2000 i HACCP sistem kvaliteta.

OGRANIČAVAJUĆI FAKTORI RAZVOJA

- male parcele i usitnjena poljoprivredna gazdinstva,

- velika zavisnost poljoprivredne proizvodnje od prirodnih uticaja : suše, poplave i grad
- nizak stepen specijalizacije poljoprivrednih proizvođača,
- visina stope PDV-a ,opšta stopa je 17% i nema diferencirane stope za osnovne životne namirnice, repromaterijale u poljoprivredi, mehanizaciju i premu kao u drugim zemljama u okruženju i EU
- nepovoljni bankarski krediti,
- nepostojanje marketinški-informacionog sistema i nestabilnost tržišta poljoprivrednih proizvoda i
- nedovoljno poslovno povezivanje poljoprivrede sa prerađivačkim kapacitetima

PRAVCI RAZVOJA

- ratarstvo: kukuruz, pšenica, tritikale i industrijsko bilje: ječam, soja, uljana repica i duvan,
- stočarstvo: živinarstvo i uzgoj stoke za proizvodnju mlijeka, tov i za priplod – reprocentri,
- ribarstvo: proizvodnja kvalitetne i ekološki zdrave konzumne ribe i riblje mlađi,
- pčelarstvo: proizvodnja pčelinjih proizvoda prepoznatljivog geografsko porijekla,
- voćarstvo: jagodasto voće (jagode, maline i kupine), koštičavo voće: (šljive, višnje, breskve), jabučasto voće (jabuke i kruške) i jezgrasto voće (lješnjaci i orasi),
- povrtarstvo: podizanje plastenika i staklenika za rano povrće za konzum i za preradu, koristeći geotermalne vode (paprika, paradajz, kupus, krastavci i luk),
- vinogradarstvo: proizvodnja grožđa i vina prepoznatljivog geografskog porijekla,
- ljekovito i aromatično bilje,
- prerada voća i povrća: razvoj postojećih kapaciteta za proizvodnju tzv. kiselog i slatko programa za koje postoji kvalitetna sirovinska osnova, izgradnja sušara i hladnjača manjih kapaciteta koje će biti dislocirani ali i tehničko-tehnološki i marketinški povezane i izgradnja hladnjača,
- proizvodnja i prerada mlijeka: uvođenje šireg asortimana proizvoda viših faza obrade u postojećim kapacitetima, te podizanje novih kapaciteta – samostalnih ili koji će biti “naslonjeni” na postojeće velike kapacitete u zemlji i inostranstvu i
- proizvodnja i prerada mesa: veća zastupljenost dugotrajnih proizvoda

RAZVOJ

Bez obzira na granu privređivanja, razvoj treba zasnivati na uvođenju standarda kvaliteta, proizvodnji zdravstveno sigurne hrane, proizvoda s geografskim porijeklom i stvaranje brendova zasnovanih na tradicionalnoj proizvodnji i geografskom porijeklu proizvoda.

Kontakt:

Sekretar Udruženja

Slavko Stevanović

Tel. +387 55 240 450

Faks: +387 55 240 450

eMail: slavkos@komorars.ba